

Anecta AB
Birger Jarlsgatan 41B
111 45 Stockholm

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att Anecta AB, 556939-0692, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 2 000 000 (två miljoner) kronor.

Sammanfattning

Bolaget bedriver verksamhet inom förmedling av juridiska personer. Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 16 maj 2016 och bedriver enligt registret följande verksamhet; bolagsförmedling, styrelserepresentation.

Länsstyrelsen har genom sin tillsyn granskat hur bolaget har följt bestämmelserna i regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) under perioden den 1 juli 2018 till och med den 5 oktober 2020.

Granskningen visar att bolaget inte uppfyller kraven som ställs på verksamhetsutövare i penningtvättsregelverket i nästintill någon del. Bolaget saknar tillräckliga rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte vidtagit tillräckliga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och inte heller beaktat förbud mot att ingå eller upprätthålla en affärsförbindelse om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden.

Bedömningen efter genomförd granskning är att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art och att överträdelserna pågått under hela den tidsperiod som Länsstyrelsen granskat bolaget.

Överträdelserna av penningtvättsregelverket innebär att bolaget ska betala en sanktionsavgift om 2 miljoner kronor.

Beskrivning av ärendet

Penningtvättsregelverket gäller bland andra verksamhetsutövare som driver yrkesmässig verksamhet som avser förmedling av svenska eller utländska juridiska personer.²

Av förarbetena till lag (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (2009 års penningtvättslag) framgår att sannolikheten är särskilt stor att företagsmäklarverksamhet används för penningtvätt eller terrorismfinansiering.³ Vidare anges i Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorisms nationella riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021 (NRA 2020/2021) att risken att utnyttjas för penningtvätt har graderats som hög för företagsmäklare och att penningtvätt inom denna sektor bedöms ha en betydande påverkan på nationell nivå.⁴

Genom bolagsförmedling kan företag med brottslig verksamhet integreras i legala verksamheter genom köp av etablerade företag. På så sätt får de tillgång till attraktiva kunder och marknader, kan verka anonymt samt agera genom företag som har gott rykte. Vid förvärvet kan pengar från brottslig verksamhet tvättas och användas som betalning.⁵

Syftet med lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) är att förhindra att bland andra de som bedriver förmedling av svenska eller utländska juridiska personer utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.⁶

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 16 maj 2016 och bedriver enligt registret följande verksamhet; bolagsförmedling, styrelserepresentation. Bolaget driver verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket och är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med regelverket. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet

² 1 kap. 2 § första stycket 23, 4 § andra stycket 1 penningtvättslagen.

³ Prop. 2008/09:70 "Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet" s. 65.

⁴ Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism "Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021" (NRA 2020/2021) s. 29.

⁵ NRA 2020/2021 s. 99.

⁶ 1 kap. 1 § penningtvättslagen.

ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Eftersom bolaget har sitt säte i Stockholms län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁷

Den 5 oktober 2020 förelades bolaget att inkomma med bolagets allmänna riskbedömning och de rutiner och riktlinjer avseende verksamhetens åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt annan dokumentation som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten. Bolaget förelades även att inkomma med sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder där kundrelationen är förknippad med låg, normal och hög risk. Vidare förelades bolaget att inkomma med uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som rapporterats till Finanspolisen samt uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som inte rapporterats till Finanspolisen.

Den 30 oktober 2020 inkom bolaget med svar på Länsstyrelsens föreläggande. En underrättelse med möjlighet att inkomma med yttrande skickades till bolaget den 16 november 2021, av vilken även framgick att Länsstyrelsen noterat att bolaget i sitt svar uppgett att det har en speciell GDPR-policy, vilken inte hade ingivits till myndigheten. Bolaget gavs därför möjlighet att inkomma med handlingen för det fall den är av relevans för Länsstyrelsens beslut i ärendet. Bolaget inkom med svar den 26 november 2021. I svaret uppgav bolaget att det inte har något mer att tillägga i ärendet. Vidare ingavs ett personuppgiftsbiträdesavtal som bolaget angav att det alltid bilägger vid nya uppdragsavtal.

Motivering till beslutet

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en allmän riskbedömning av hur de produkter och tjänster som denne tillhandahåller i sin verksamhet kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Även hur stor risken är för att detta sker ska anges. Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster denne tillhandahåller, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som

⁷ 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

finns i verksamheten.⁸ Riskbedömningen ska vara dokumenterad⁹ och utvärderas årligen.¹⁰ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Riskbedömningen ska vara utformad på så sätt att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.¹¹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget uppger i sitt svar till Länsstyrelsen den 30 oktober 2020 att det är en [REDACTED] M&A-rådgivningsfirma som arbetar huvudsakligen med företagsöverlåtelser av bolag som omsätter [REDACTED] kronor. Det beskrivs att bolaget endast arbetar med lönsamma, stabila bolag och att bolaget inte arbetar med [REDACTED] eller [REDACTED]. Vidare arbetar bolaget inte med [REDACTED], [REDACTED] och liknande utan i princip bara med [REDACTED]. Av bolagets svar framgår även att de flesta av bolagets uppdrag är säljuppdrag, där bolaget för ägarnas räkning driver en process att hitta en ny långsiktig ägare till aktierna i bolaget. Köpare är ofta [REDACTED], [REDACTED] eller [REDACTED]. Bolagets kunder beskrivs oftast vara [REDACTED] eller att det ibland är [REDACTED] som äger [REDACTED] eller [REDACTED]. Det anges även ibland vara [REDACTED] eller [REDACTED] som ger bolaget i uppdrag att sälja bolag som de inte längre vill äga. Bolagets affärsmodell är att det tar betalt i form av en [REDACTED] kopplad till [REDACTED] och [REDACTED].

Bolaget uppger vidare att det inte har någon formell, skriven, riskbedömning av sin verksamhet men att bolaget har en internt uttalad inriktning enligt ovan bakom vilken det finns en tydlig ambition att inte vara verksam på något sätt inom "gråzonerna" i näringslivet utan att jobba med seriösa, transparenta köpare och säljare inom ett visst storlekssegment.

Länsstyrelsen konstaterar att bolagets yttrande utgör ett svar som är upprättat med anledning av Länsstyrelsens föreläggande att inkomma med handlingar avseende bland annat allmän riskbedömning och inte den dokumentation som begärts i nämnda föreläggande. Såsom framgått ovan uppger bolaget även att det inte har någon formell, skriven riskbedömning av sin verksamhet. Länsstyrelsen utgår därför från att en sådan allmän riskbedömning som bolaget är skyldigt att

⁸ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁹ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen.

¹⁰ 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

¹¹ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

upprätta och dokumentera enligt kraven i penningtvätsregelverket saknats i bolaget under den aktuella tillsynsperioden.

Oaktat ovan angivna bedömning konstaterar Länsstyrelsen följande angående bolagets yttrande. Bolaget identifierar vilka tjänster det tillhandahåller och vilka kunder det har, men gör ingen bedömning av om eller hur dessa kan utnyttjas. Bolaget anger vidare att det har en ambition att inte vara verksam på något sätt inom "gråzonerna" i näringslivet utan att jobba med seriösa, transparenta köpare och säljare inom ett visst storlekssegment. En sådan ambition kan dock inte ersätta verksamhetsutövarens skyldighet att utföra en verksamhetsanpassad samt dokumenterad bedömning av hur dennes tjänster kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Syftet med en sådan bedömning är att besvara frågan om och hur bolagets tjänster kan användas för att till exempel dölja medels samband med brott eller brottslig verksamhet.

Någon bedömning eller beskrivning av vilka risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga avseende verksamhetens tjänster, kunder, distributionskanaler, geografiska riskfaktorer och verksamhetsspecifika omständigheter har inte gjorts av bolaget. Bedömning och analys av hur de olika faktorerna kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta sker saknas. I en allmän riskbedömning ska även information om tillvägagångssätt och andra relevanta uppgifter som myndigheter lämnat om penningtvätt och finansiering av terrorism vägas in. Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till bolagets storlek och art samt de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga.

Bolaget har inte gjort en allmän riskbedömning och saknar därmed insikt om hur verksamhetens tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att avsaknad av den allmänna riskbedömningen av verksamheten utgör en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvätsregelverket. Detta särskilt med hänsyn till att bolagets allmänna riskbedömning ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som bolaget ska vidta för att minska risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolagets rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska skapas utifrån en relevant, uppdaterad och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget i avsaknad av en allmän riskbedömning därigenom har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dennes kunder. Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelse och korrigeras när det finns anledning till det.¹²

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har ovan bedömt att bolaget saknar en allmän riskbedömning som bolaget är skyldigt att upprätta och dokumentera i enlighet med kraven i penningtvättsregelverket. I avsaknad av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning saknas förutsättningar att bestämma kundens riskprofil. Detta med beaktande av att kundens riskprofil ska bestämmas bland annat med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning.

I sitt svar till Länsstyrelsen uppger bolaget att dess kunder i regel är ägare till [REDACTED] och [REDACTED] bolag som av olika anledningar vill att bolaget de äger ska få en ny ägarstruktur. Det anges ibland vara [REDACTED] och ibland handla om att komma in i en [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] och säljaren ska [REDACTED]. Bolaget beskriver att det i samband med att bolaget ingår en kundrelation och skriver ett uppdragsavtal görs en omfattande analys av bolaget som ska säljas, varvid anges att bolaget tar hjälp av diverse databaser och interna uppgifter från bolaget, samt tar kontakt med personer som bolaget har relation till i branschen eller närliggande branscher för att säkra upp att målbolaget motsvarar bolagets kvalitetskrav. Bolaget anger att det får gå tillväga på lite olika sätt eftersom varje bolag och bransch är unik. Vidare framgår att bolaget är extra noggrant med att säkerställa att det jobbar med seriösa och bra bolag som attraherar seriösa och bra köpare eftersom bolagets affärsmodell bygger på en [REDACTED].

Av de ingivna handlingarna framgår även att bolaget [REDACTED] vid en företagsöverlåtelse och att köparen i regel [REDACTED] samt att bolaget fakturerar säljaren som [REDACTED]. I ett fåtal transaktioner betalas köpeskillingen [REDACTED] som bolaget har, vilket sker när det är många ägare. Bolaget uppger att det då förenklar processen genom att köparen bara gör [REDACTED] i bolaget, varefter bolaget för över köpeskillingen [REDACTED] med avdrag för [REDACTED].

¹² 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

Köpeskillingen kommer då i regel från [REDACTED] eller [REDACTED]. Bolaget uppger även att det har bedömt sannolikheten för penningtvätt och finansiering av terrorism som obefintlig, då det rör sig om strategiska förvärv på affärsmässigt sunda grunder.

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget i sitt yttrande inte redogör för hur det kommit fram till att sannolikheten för penningtvätt och finansiering av terrorism är obefintlig, utöver att bolaget anger att det rör sig om strategiska förvärv på affärsmässigt sunda grunder. Enligt Länsstyrelsens bedömning är denna redogörelse inte tillräckligt djupgående för att det ska gå att utläsa *hur* bedömning görs av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets kundrelationer (kunders riskprofiler).

Vad som anges om att bolaget gör en omfattande analys av *det bolag* som ska säljas ändrar inte Länsstyrelsens bedömning eftersom bolagets kunder, enligt bolagets egen uppgift, i regel är *ägarna* till de bolag som säljs. Riskbedömningen ska således avse den risk som kan förknippas med *ägarna* till bolagen eftersom det är bolagets kunder som ska tilldelas riskprofiler. Även för det fall det är bolagen som ska säljas som är bolagets kunder bedömer Länsstyrelsen att vad bolaget uppgett i denna del inte är tillräckligt. Av bolagets redogörelse framgår inte *hur* själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets kundrelationer görs och om det är en riskbedömning som görs för varje kund såsom krävs enligt penningtvättsregelverket. Vidare framgår inte *hur* kundernas riskprofiler löpande följs upp och ändras när det finns anledning till det under en pågående affärsförbindelse.

Därtill ska särskilt påpekas att en kund enligt penningtvättsregelverket inte kan anses vara utan risk. En kund omfattas alltid av en risk vare sig den är låg, normal eller hög. Bolagets uttalande om att sannolikheten för penningtvätt och finansiering av terrorism bedömts som obefintlig tyder enligt Länsstyrelsen på att bolaget inte förstått syftet med att tilldela kunder riskprofiler.

Riskkvalificeringen av kunder syftar till att avgöra i vilken nivå, låg, normal eller hög, som kunden ska placeras. Därefter ska bolaget bestämma omfattningen av de kundkännedomsgärder som krävs för att hantera risken kopplad till kunden. Detta innebär att varje kund efter en helhetsbedömning ska tilldelas en egen riskkvalificering och att åtgärderna för att motverka riskerna ska anpassas individuellt för varje kund. Länsstyrelsen bedömer mot denna bakgrund att bolaget saknar rutiner för riskbedömning av sina kunder och att dess kunder inte tilldelats riskprofiler.

Länsstyrelsens bedömning, med hänsyn till betydelsen av att kunder ska tilldelas riskprofiler, är att bolaget genom att inte tilldela sina

kunder verksamhetsanpassade riskprofiler har löpt ökad risk för att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.¹³ Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.¹⁴

Åtgärder för kundkännedom ska bland annat vidtas när en affärsförbindelse¹⁵ etableras. Om verksamhetsutövaren inte har en affärsförbindelse med kunden, ska åtgärder vidtas, (i) vid enstaka transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 euro, (ii) vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 15 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner och som tillsammans uppgår till minst detta belopp.¹⁶

Reglerna om åtgärder för kundkännedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder¹⁷ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna¹⁸ för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen. En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.¹⁹

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att motverka risken som kan förknippas med kunden.²⁰ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism.

¹³ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁴ Prop. 2016/17:173 s. 213.

¹⁵ 1 kap. 8 § 1 penningtvättslagen.

¹⁶ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

¹⁷ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

¹⁸ 3 kap. 7-8 §§, 10-11 §§ penningtvättslagen.

¹⁹ 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

²⁰ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.²¹

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller närmare information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.²² Samma information som vid bedömning av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedomsåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedomsåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.²³

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsförbindelse eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.²⁴

Verksamhetsutövaren ska på ett föreskrivet sätt dokumentera²⁵ vidtagna åtgärder för kundkännedom samt bevara dokumentationen.²⁶ Verksamhetsutövaren ska vidare bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.²⁷ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har

²¹ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

²² Prop. 2016/17:173 s. 248.

²³ 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

²⁴ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

²⁵ 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, 4 § andra och tredje styckena, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁶ 3 kap. 12 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁷ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.²⁸

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att bolaget i avsaknad av en allmän riskbedömning saknar förutsättningar för att ha användbara och verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att förhindra att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte haft förutsättningar för att ha adekvata rutiner och riktlinjer för kundkännedom och har därmed inte heller kunnat bedöma vad som utgör tillräcklig kundkännedom.

Av handlingarna som getts in i ärendet framgår att bolaget vid olika medarbetarsamlingar, som hålls ett par gånger per år, brukar informera om att bolaget bland annat har ett ansvar för kundkännedom. Bolaget uppger även, som svar på Länsstyrelsens föreläggande i den del som avser att inkomma med sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom där kundrelationen är förknippad med låg, normal och hög risk, att exempel saknas. Vidare framgår att bolaget har en verksamhet som är en konsult- och rådgivningstjänst och att bolagets uppdrag är att skapa förutsättningar för framgångsrika företagsöverlåtelser och att hitta rätt ägare. Bolaget uppger även att det inte är involverade i att hitta finansieringslösningar eller att [REDACTED].

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget inte har gett in några dokumenterade rutiner eller riktlinjer för verksamhetens åtgärder som ska vidtas för att uppnå tillräcklig kundkännedom varför myndigheten utgår från att sådana saknas i bolaget. Bolaget bedöms därför inte ha rutiner och riktlinjer för åtgärder för kundkännedom i enlighet med de krav som uppställs i penningtvättsregelverket.

Bolaget uppger vidare att det saknas exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom, varför bolaget, enligt Länsstyrelsens bedömning, inte visat att det vidtar och dokumenterar åtgärder för kundkännedom avseende sina kundrelationer. Länsstyrelsen bedömer därför att bolaget inte heller i praktiken uppfyller kraven i penningtvättsregelverket vad gäller inhämtande av kundkännedomsåtgärder.

Bolaget har vidare, enligt Länsstyrelsens bedömning, inte beaktat det förbud mot att ingå eller upprätthålla affärsförbindelser om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden som uppställs i penningtvättslagen. I avsaknad av en allmän riskbedömning saknar bolaget förutsättningar för att ha användbara och

²⁸ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att förhindra att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte haft förutsättningar för att ha adekvata rutiner och riktlinjer för kundkännedom och har därmed inte heller kunnat bedöma vad som utgör tillräcklig kundkännedom. Bolaget har inte heller haft dokumenterade rutiner och riktlinjer för kundkännedom eller, utifrån vad som framgår av de ingivna handlingarna, vidtagit några åtgärder för kundkännedom i praktiken. Trots detta har bolaget bedrivit sin verksamhet under hela tillsynsperioden, varför bolaget inte har iakttagit penningtvättslagens förbud mot att ingå eller upprätthålla affärsförbindelser som gäller så länge tillräcklig kundkännedom inte uppnåtts.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket avseende rutiner och riktlinjer för kundkännedomsåtgärder. Inte heller uppfyller bolaget kraven på att vidta kundkännedomsåtgärder i praktiken. Rutinerna och riktlinjerna ska vara begripliga, situationsanpassade och tillämpbara så att bolaget och i förekommande fall dess anställda ska ha kännedom om vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer. Rutinerna och riktlinjerna ska användas för att hantera och motverka de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som bolaget har identifierat i sin allmänna riskbedömning.²⁹ Länsstyrelsen bedömer även att bolaget inte beaktat förbud mot att ingå eller upprätthålla affärsförbindelser om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden.

Underlåtenheten att upprätta lagenliga rutiner och riktlinjer samt vidta kundkännedomsåtgärder har, enligt Länsstyrelsens bedömning, medfört en ökad risk för att bolaget ska utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Länsstyrelsens bedömning är att bristerna rörande såväl underlåtenheten att upprätta rutiner som underlåtenheten i att vidta kundkännedomsåtgärder är synnerligen allvarliga. Även bolagets överträdelser av förbudet mot att ingå eller upprätthålla affärsförbindelser om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden bedömer Länsstyrelsen vara av synnerligen allvarlig art.

Bolagets anställda och uppdragstagare

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner för att säkerställa lämpligheten hos anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.³⁰ De interna rutinerna och riktlinjerna ska säkerställa att

²⁹ Prop. 2016/17:172 s. 212 ff.

³⁰ 2 kap. 13 § penningtvättslagen.

kontrollen av lämpligheten är proportionerlig i förhållande till personens arbetsuppgifter och funktion samt den allmänna riskbedömningen av verksamheten.³¹

Verksamhetsutövaren ska se till att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt denna lag.³² Utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och ska anpassas efter de uppdateringar som görs av den allmänna riskbedömningen. Utbildningens innehåll och frekvens ska också anpassas utifrån de anställdas och uppdragstagarnas arbetsuppgifter och funktioner.³³ Verksamhetsutövaren ska dokumentera utbildningar som genomförs. Av dokumentationen ska det framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.³⁴

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.³⁵

Verksamhetsutövaren får inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, internt eller till Polismyndigheten.³⁶

Länsstyrelsens bedömning

Av de ingivna handlingarna framgår, som svar på Länsstyrelsens föreläggande i den del som avser att redovisa de rutiner och riktlinjer som finns inom bolaget avseende lämplighetsprövning av anställda och uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten om de utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering

³¹ 2 kap. 7 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³² 2 kap. 14 § penningtvättslagen.

³³ 2 kap. 8 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁴ 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁵ 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen.

³⁶ 2 kap. 15 § andra stycket penningtvättslagen.

av terrorism, att alla uppdragsavtal som undertecknas och transaktioner som görs alltid kräver godkännande av en partner.

I bolagets svar till Länsstyrelsen finns ingen information om och i sådana fall hur bolaget säkerställer lämpligheten hos anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten, om de utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta trots att sådan information uttryckligen efterfrågats av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen bedömer därför att bolaget inte har några rutiner och riktlinjer för att säkerställa lämpligheten hos anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Av de ingivna handlingarna framgår vidare, som svar på Länsstyrelsens föreläggande i den del som avser att redovisa hur bolaget ser till att ovan nämnda personer fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättsregelverket, att bolaget är ett litet bolag och att samtliga anställda finns på samma kontor i Stockholm. Bolaget anger även att det alltid finns en närhet till partners. Det beskrivs att bolaget årligen påminner om att vara vaksamma för penningtvätt och finansiering av terrorism vid medarbetarsamlingar och att den vanliga kommentaren brukar vara att bolaget egentligen inte jobbar med den typen av verksamhet och projekt där detta är aktuellt. Vidare framgår av de ingivna handlingarna att dokumentation av utbildningar som genomförts i enlighet med penningtvättsregelverket saknas.

Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte visat att det ser till att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra bolagets skyldigheter enligt penningtvättslagen. Detta med beaktande av att verksamhetsutövaren ska tillhandahålla utbildning som åtminstone ska avse relevanta delar av innehållet i gällande regelverk, verksamhetsutövarens allmänna riskbedömning, rutiner och riktlinjer samt information som ska underlätta att upptäcka misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget bedöms således således, utifrån vad som framgår av bolagets yttrande, inte ha visat att det uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket i denna del. Bolaget uppger vidare att det saknar dokumentation av utbildningar som genomförts i enlighet med penningtvättsregelverket, vilket är en brist.

Bolaget uppger även, som svar på Länsstyrelsens föreläggande i den del som avser att bolaget ska redovisa de rutiner som finns i bolaget för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättsregelverket, att frågan inte känns tillämplig på det bolaget jobbar med.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget bedriver tillsynspliktig verksamhet och därmed är skyldigt att ha de rutiner och de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen. Detta oavsett om bolaget anser att det är tillämpligt på det bolaget jobbar med eller inte. Länsstyrelsen bedömer därför att bolaget i strid med penningtvättsregelverket saknar sådana rutiner.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att bolaget har saknat ovan nämnda rutiner och riktlinjer och att bolaget därigenom löpt en ökad risk att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism under den granskade perioden.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.³⁷ Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkta aktiviteter och transaktioner.³⁸ Skärpta kundkännedomsåtgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.³⁹ Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att produkter eller tjänster kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴⁰ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.⁴¹

³⁷ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

³⁸ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

³⁹ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

⁴⁰ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁴¹ 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

Om verksamhetsutövaren har skäligen grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling ska detta rapporteras till Polismyndigheten (Finanspolisen).⁴²

Vidare ska verksamhetsutövaren på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴³ En verksamhetsutövare ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.⁴⁴ Systemet för uppgiftslämning ska vara strukturerat och sökbart.⁴⁵

Det råder tystnadsplikt i fråga om bedömning som utförs, har utförts eller kommer att utföras enligt 2 § eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §§.⁴⁶

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget uppger i sitt svar till Länsstyrelsen att det vid olika medarbetarsamlingar, som hålls ett par gånger per år, brukar informera om att bolaget bland annat har ett ansvar för övervakning och rapportering gällande misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att det bolaget uppgett i sitt yttrande inte utgör sådana dokumenterade rutiner och riktlinjer för övervakning och rapportering som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten utan utgör ett svar upprättat med anledning av Länsstyrelsens föreläggande. Eftersom bolaget inte har inkommit med några dokumenterade rutiner och riktlinjer för övervakning och rapportering, utgår Länsstyrelsen från att sådana saknas i bolaget. Länsstyrelsen bedömer vidare, oaktat det ovan anförda, att det bolaget uppger i sitt yttrande inte utgör tillräckliga rutiner och riktlinjer för övervakning och rapportering utifrån de krav som uppställs i penningtvättsregelverket.

Bolaget har således inte dokumenterat hur pågående affärsförbindelser kontrolleras och enstaka transaktioner bedöms för att bolaget ska upptäcka aktiviteter och transaktioner som avviker från vad bolaget har anledning att räkna med.

⁴² 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁴³ 4 kap. 6 § penningtvättslagen.

⁴⁴ 4 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁴⁵ 4 kap. 1 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁴⁶ 4 kap. 9 § penningtvättslagen.

Bolaget har inte heller dokumenterat vilka omständigheter som kan motivera närmare granskning och utredning och hur sådan granskning och utredning ska genomföras. Länsstyrelsen kan vidare konstatera att bolaget inte har dokumenterat att det ska vidta skärpta åtgärder eller andra nödvändiga åtgärder om avvikelser eller misstänkta transaktioner uppmärksammas. Bolaget saknar även rutiner för att rapportera till Finanspolisen utan dröjsmål vid skälig grund för misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling. Bolaget har heller inget system på plats för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen om huruvida bolaget under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art. Det framgår vidare inte att bolaget har kunskap om den tystnadsplikt som råder i fråga om bedömning och uppgifter som framkommer i samband med bolagets övervakning.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget saknar rutiner och riktlinjer gällande övervakning och rapportering och att detta inneburit att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att överträdelserna är av synnerligen allvarlig art.

Behandling av personuppgifter

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter.⁴⁷ Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁴⁸ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.⁴⁹ Efter en förfrågan från Polismyndigheten eller annan myndighet ska verksamhetsutövaren bevara uppgifter och handlingar under en längre period än fem år. Den sammanlagda tiden som handlingarna och uppgifterna bevaras får inte överstiga tio år.⁵⁰ Information om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4

⁴⁷ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁸ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁹ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁵⁰ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

§ får inte lämnas till kunden.⁵¹ Den som är verksam hos verksamhetsutövare får inte obehörigen röja att vissa personuppgifter behandlas och att sådana uppgifter bevaras.⁵²

Länsstyrelsens bedömning

Av bolagets svar till Länsstyrelsen den 30 oktober 2020 framgår att bolaget vid olika medarbetarsamlingar, som hålls ett par gånger per år, brukar informera om att bolaget bland annat har ett ansvar för behandling av personuppgifter. Bolaget anger även att det har tagit fram en speciell GDPR-policy och att det alltid bifogar den som en bilaga till sina uppdragsavtal.

I den underrättelse som skickats till bolaget den 16 november 2021 framhåller Länsstyrelsen att myndigheten inte fått del av ovan nämnda GDPR-policy och att bolaget genom underrättelsen ges möjlighet att inkomma med handlingen för det fall den är av relevans för Länsstyrelsens beslut i ärendet. Bolaget har i sitt svar den 26 november 2021 gett in ett dokument med rubriken "BILAGA 2 – PERSONUPPGIFTSBITRÄDESAVTAL". Av bolagets svar framgår inte om nämnda dokument utgör den GDPR-policy som bolaget nämnt i sitt svar den 30 oktober 2020. Eftersom det framgår av den underrättelse som skickats till bolaget att Länsstyrelsen, vid sin bedömning av handlingarna, kommer utgå från att GDPR-policyn inte är av relevans för Länsstyrelsens beslut i ärendet om bolaget inte ger in handlingen, utgår myndigheten från att GDPR-policyn inte är av relevans för detta beslut för det fall den inte utgörs av ovan nämnda dokument med rubriken "BILAGA 2 – PERSONUPPGIFTSBITRÄDESAVTAL".

Länsstyrelsen konstaterar att det ingivna avtalet är ett avtal som upprättas mellan en uppdragstagare/personuppgiftsbiträde och en uppdragsgivare/personuppgiftsansvarig. Det är således inte en sådan dokumenterad rutin och riktlinje för hantering av personuppgifter som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i bolaget. Länsstyrelsen bedömer därför att sådan dokumentation saknas i bolaget. Oaktat ovan bedömning bedömer Länsstyrelsen att det av ovan nämnda avtal eller handlingarna i övrigt inte framgår vilka rutiner och riktlinjer som finns i bolaget avseende åtgärder för behandling av personuppgifter utifrån de krav som uppställs i penningtvättsregelverket.

Vad bolaget anger om att det vid olika medarbetarsamlingar, som hålls ett par gånger per år, brukar informera bland annat om att bolaget har ett ansvar för behandling av personuppgifter utgör, enligt Länsstyrelsens bedömning, inte en tillräcklig rutin utifrån de krav som uppställs i penningtvättsregelverket. Bolaget bedöms därför inte uppfylla kraven på att ha dokumenterade rutiner och riktlinjer

⁵¹ 5 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁵² 5 kap. 11 § penningtvättslagen.

avseende behandling av personuppgifter under den granskade perioden.

Intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll.⁵³ När det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art ska verksamhetsutövaren bland annat utse en ansvarig för regelefterlevnad⁵⁴, en centralt funktionsansvarig⁵⁵ och inrätta en oberoende granskningsfunktion med ansvar för att granska de interna riktlinjer, kontroller och förfaranden som syftar till att verksamhetsutövaren ska fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättsregelverket⁵⁶. Den som är centralt funktionsansvarig ansvarar för att rapportera till Polismyndigheten i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling uppstår.⁵⁷ När det inte är motiverat att utse funktioner ska verksamhetsutövaren genom sina rutiner och riktlinjer säkerställa att det finns en funktion för regelefterlevnad.⁵⁸

Verksamhetsutövaren ska även tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket⁵⁹ samt ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behöver för att skydda sådana personer mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder.⁶⁰

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget uppger i sitt svar till Länsstyrelsen att bolagets rutin och riktlinje är att årligen påminna alla medarbetare om att bolaget har denna skyldighet. Det framgår även att det är bolagets VD och styrelse som ansvarar för regelefterlevnad.

Länsstyrelsen bedömer att det bolaget uppgett till myndigheten angående intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser inte är tillräckligt för att uppfylla de krav som framgår av penningtvättsregelverket. Av redogörelsen framgår inte *hur* den interna kontrollen genomförs för att säkerställa efterlevnaden av penningtvättsregelverket. Bolaget har vidare inte redogjort för några

⁵³ 6 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁵⁴ 6 kap. 2 § första stycket 1 penningtvättslagen.

⁵⁵ 6 kap. 2 § första stycket 2 penningtvättslagen.

⁵⁶ 6 kap. 2 § första stycket 3 penningtvättslagen.

⁵⁷ 6 kap. 2 § andra stycket och 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁵⁸ 6 kap. 3 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁵⁹ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁶⁰ 6 kap. 4 a § penningtvättslagen.

rutiner för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkt överträdelse av penningtvättsregelverket (system för visselblåsare). Även rutiner till skydd för anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de gjort en anmälan om misstänkt överträdelse av bestämmelserna i lagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen (visselblåsarskydd) saknas i bolaget.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism genom att inte uppfylla kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.⁶¹ Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.⁶²

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.⁶³ Omständigheter som anges i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen är typiskt relevanta och kan påverka bedömningen i både försvårande och förmildrande riktning.⁶⁴

I försvårande riktning ska det vidare beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.⁶⁵ I förmildrande riktning ska även beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.⁶⁶

⁶¹ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁶² 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

⁶³ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁴ Prop. 2016/17:173 s. 554 f.

⁶⁵ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

⁶⁶ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen av bolaget undersökt om bolaget efterlever de krav som uppställs enligt penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har brustit när det gäller nästintill samtliga delar av penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen konstaterar att bolaget saknat en dokumenterad, adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har därför inte haft någon allmän riskbedömning som kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har även haft i princip obefintliga rutiner och riktlinjer för att motverka risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vid val av ingripande ska i förmildrande riktning vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självant för fram viktig information som myndigheten inte redan förfogar över.⁶⁷ Därtill ska hänsyn tas till om bolaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsen bedömer att så inte är fallet. Några skäl i förmildrande riktning har enligt Länsstyrelsens bedömning inte framkommit.

Länsstyrelsen bedömer vidare att överträdelserna av penningtvättsregelverket i flera väsentliga delar är synnerligen allvarliga och har pågått under en längre tid. Detta innebär att bolaget har löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Den förhöjda risken har förelegat sedan åtminstone den 1 juli 2018 till och med i vart fall den 5 oktober 2020. Länsstyrelsens bedömning är att överträdelserna har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolaget har även, genom att inte ha följt penningtvättsregelverket, främjat osund konkurrens på marknaden.

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en

⁶⁷ Prop. 2016/17:173 s. 555.

miljon euro.⁶⁸ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvårande omständigheterna som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.⁶⁹

Länsstyrelsens bedömning

Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen har därför att fastställa sanktionsavgiften till ett belopp i kronor motsvarande högst en miljon euro som nu motsvarar cirka 10 230 000 kronor. Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett belopp lägre än 5 000 kronor.

Länsstyrelsens granskning har visat att bolaget saknat en dokumenterad, adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har inte heller haft alla de rutiner och riktlinjer som ska finnas i verksamheten enligt penningtvättsregelverket under den granskade perioden. Länsstyrelsen har vidare bedömt att överträdelserna i flera väsentliga delar varit av synnerligen allvarlig art. Detta med beaktande av att bolaget i avsaknad av allmän riskbedömning och de rutiner och riktlinjer som penningtvättsregelverket kräver att verksamhetsutövare ska ha på plats saknat förutsättningar för att kunna förebygga, upptäcka och rapportera penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget har trots det bedrivit sin verksamhet under hela tillsynsperioden. Därigenom har bolaget heller inte iakttagit penningtvättslagens förbud mot att ingå eller upprätthålla affärsförbindelser som gäller så länge tillräcklig kundkännedom inte uppnåtts.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvättsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art. Bolaget har löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. De konstaterade bristerna ligger inom bolagets kontroll och har funnits i bolaget under hela den granskade perioden. Sammantaget är detta omständigheter som enligt Länsstyrelsens mening talar i försvårande riktning vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek.

Länsstyrelsen beaktar även att bolagets bristande regelefterlevnad kan ha inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvättsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn även tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell

⁶⁸ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁹ 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.⁷⁰ Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.⁷¹

Under räkenskapsåret den 1 januari 2018 till och med den 31 december 2018 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 28,3 miljoner kronor. Under räkenskapsåret den 1 januari 2019 till och med den 31 december 2019 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 30,5 miljoner kronor och under räkenskapsåret den 1 januari 2020 till och med den 31 december 2020 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 63,3 miljoner kronor.

Länsstyrelsen har vid sanktionsavgiftens bestämmande även beaktat bolagets storlek och art samt övriga relevanta omständigheter.

Vid en samlad bedömning av överträdelsernas karaktär och med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till 2 miljoner kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen erinrar om följande

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Skyldigheten att ha upprättade, uppdaterade riskbedömningar och rutiner och riktlinjer kvarstår. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvättsregelverket genom nya tillsynsåtgärder.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 23, 4 § andra stycket 1, 2 kap. 1-3 §§, 8 §, 13-15 §§, 3 kap. 1 § första stycket, 2-4 §§, 7-14 §§, 16-17 §§, 19-20 §§, 4 kap. 1-3 §§, 6-7 §§, 9 §, 5 kap. 1-8 §§, 11 §, 6 kap. 1 §, 4-5 §§, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13-14 §§, 16 §, 21 §, 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1 kap. 1 §, 2 kap. 2 §, 4-10 §§, 3 kap. 2-7 §§, 9 §, 12 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1-2 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

⁷⁰ Prop. 2016/17:173 s. 411; Prop. 2013/14:228 "Förstärkta kapitaltäckningsregler" s. 240.

⁷¹ Prop. 2016/17:173 s. 357.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad chef för enheten för tillsyn Karin Hultman med jurist Monika Hultén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Frida Berglund medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växelfonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 54121-2020.